# ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
# Г-ЖА SHARPSTON
## представено на 3 май 2007 година [1]

1. В настоящото производство Комисията моли да се установи на основание на член 226 ЕО, че пропускайки да вземе подходящите мерки, за да избегне в специално защитената зона (наричана по-нататък „СЗЗ“) „Valloni e steppe pedegarganiche“ влошаване на условията в естествените местообитания и местообитанията на видовете, Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 4 от Директива 79/409 [2] (наричана по-нататък „Директивата „Птици“) и по член 6, параграфи 2—4, както и по член 7 от Директива 92/43 [3] (наричана по-нататък „Директивата „Местообитания“). Това повдига въпроса за връзката между тези разпоредби на двете директиви.

**Приложимото общностно право**

*Директивата „Птици“*

2. Член 1 от Директивата „Птици“ гласи, че директивата „се отнася до опазването на всички видове естествено срещащи се в диво състояние птици [...] Тя включва защитата, управлението и контрола на тези видове [...]“. Член 2 изисква от държавите-членки да „предприемат необходимите мерки за поддържане на популациите на видовете, посочени в член 1, на ниво, което отговаря на екологичните, научните и културните изисквания, като се отчитат икономическите и рекреационните изисквания, или за адаптиране на популациите на тези видове към това ниво“.

3. Член 3, параграф 1 предвижда, че „[в] светлината на изискванията, посочени в член 2, държавите-членки вземат необходимите мерки за опазване, поддържане и възстановяване на достатъчни по раз-

1 — Език на оригиналния текст: английски.

2 — Директива 79/409/ЕИО на Съвета от 2 април 1979 година относно опазването на дивите птици (ОВ L 103, 1979 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 77).

3 — Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 1992 г., стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109).

нообразие и площ местообитания за всички видове птици, посочени в член 1“. Член 3, параграф 2, буква а) предвижда „създаването на защитени територии“ като една от четирите основни мерки, идентифицирани за „запазването, поддържането и възстановяването“ на биотопи и местообитания.

4. Член 4 от Директивата „Птици“ предвижда:

„1. Видовете, посочени в приложение I, са предмет на специални мерки по съхраняването на техните местообитания, за да се осигури тяхното оцеляване и размножаване в района на разпространението им.

[...]

Държавите-членки подробно класифицират по-специално най-подходящите по брой и размери територии като специални защитени зони за запазването на тези видове, като взимат предвид изискванията за тяхната защита в географските територии и акватории, за които се прилага настоящата директива.

2. Държавите-членки предприемат подобни мерки за редовно срещащите се мигриращи видове, които не са посочени в приложение I [...]

[...]

4. По отношение на защитените територии, посочени в параграфи 1 и 2 по-горе, държавите-членки вземат подходящи мерки за избягване на замърсяването или влошаване на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците, доколкото те ще имат значение предвид целите на настоящия член. [...]“

5. Член 9 разрешава на държавите членки да приемат дерогация от някои разпоредби на директивата [4], но не предвижда никаква дерогация от член 4.

6. Член 13 посочва, че „[п]рилагането на мерките, предприети в изпълнение на настоящата директива, не може да води до влошаване на настоящата ситуация по отношение на съхраняването на видовете птици, посочени в член 1“.

7. Член 18 изисква от държавите-членки да въведат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за да се съобразят с Директивата „Птици“ в рамките на две години от нейното нотифициране, т.е. най-късно до 7 април 1981 г.

4 — Именно членове 5—7 и 8.

*Директивата „Местообитания“*

8. Следните съображения от Директивата „Местообитания“ са релевантни:

„[1] [...] опазването, защитата и подобряването на качеството на околната среда, включително запазването на естествените местообитания, както и на дивата флора и фауна са важна цел на Общността от общ интерес, както е посочено в член 130c от Договора [5]

[...]

[6] [...] за възстановяването или запазването на естествените местообитания и видовете, които са от интерес за Общността, в добър статус на опазване е необходимо да се определят специални защитени територии с цел да се създаде взаимосвързана европейска екологична мрежа по установен хронологичен план;

[7] [...] всички определени територии, включително и класифицираните понастоящем или в бъдеще като специални защитени територии съгласно [Директивата „Птици“], трябва да бъдат включени в единната европейска екологична мрежа;

[10] [...] трябва да бъде направена оценка на плановете и проектите, които могат да имат значителен ефект за целите на опазването, поставени с определянето на дадена територия за защитена.“

9. Член 1, буква й) от Директивата „Местообитания“ определя „територия“ като „географски определена област, чиито граници са ясно определени“.

10. Член 1, буква к) определя „територия от значение за Общността“ като:

„[...] територия в биогеографския регион или региони, към които принадлежи, която допринася в значителна степен за съхраняването или за възстановяването в благоприятно състояние на запазване на естественото местообитание съгласно приложение I или на вид съгласно приложение II, а също може да допринесе в значителна степен за свързването на посочената в член 3 мрежа „Натура 2000“ и/или за биологичното разнообразие на съответния биогеографски район или райони“.

11. Член 1, буква л) определя „специална защитена зона“ („СЗЗ“) като:

„[...] територия от значение за Общността, определена от държавите-членки

5 — Понастоящем след изменението член 174 ЕО.

чрез законова или административна разпоредба и/или договор, в която се провеждат мероприятията, необходими за опазване или възстановяване на благоприятно състояние на запазване на естествените местообитания и/или популации на видовете, за които тя е определена".

12. Член 2 гласи:

„1. Настоящата директива има за цел да допринесе за осигуряване биологичното разнообразие чрез запазване на естествените местообитания, както и на дивата фауна и флора [...]

2. Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, имат за цел да запазят или възстановят благоприятното състояние на запазване на естествените местообитания и видовете диви животни и растения от интерес за Общността.

3. Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености."

13. Членове 3—5 се отнасят до изграждането на „единна европейска екологична мрежа", наречена „Натура 2000".

Член 3, параграф 1, втора алинея предвижда, че „мрежата „Натура 2000" обхваща също така [СЗЗ], класифицирани от държавите-членки в изпълнение на Директивата „Птици".

14. Член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания" предвижда:

„2. Държавите-членки вземат подходящи мерки за предотвратяване в специалните защитени територии на влошаването на състоянието на естествените местообитания на видовете, както и обезпокояване на видовете, за които са определени териториите, доколкото това обезпокояване може да има значително въздействие с оглед на целите на настоящата директива.

3. Планове или проекти, които не са непосредствено свързани с управлението на територията или не са необходими за него, но които поотделно или във взаимодействие с други планове и проекти могат да окажат значително влияние, се подлагат на проверка, за да се оцени въздействието им върху територията от гледна точка на целите на съхраняването на тази територия. При съблюдаване на резултатите от изпитанието за въздействието върху територията и при спазване на разпоредбите на параграф 4 компетентните национални органи одобряват плана или проекта само след като установят, че той няма да има отрицателно влияние върху съответната територия и ако е подходящо, след като са получили мнението на обществеността.

4. Ако даден план или проект трябва да бъде осъществен въпреки негативната оценка на въздействието върху територията поради наложителни причини от по-важен обществен интерес, включително и такива от социален или икономически характер, и поради липсата на алтернативно решение, държавата-членка предприема всички необходими компенсаторни мерки, за да осигури цялостната кохерентност на „Натура 2000“. Държавата-членка информира Комисията за приетите от нея компенсаторни мерки.

Ако в съответната област има приоритетен природен тип местообитание и/или приоритетен вид, единствените съображения, които могат да бъдат посочени, са свързаните със здравето на човека или обществената безопасност, с благоприятни въздействия върху околната среда от първостепенно значение или други наложителни причини от приоритетен обществен интерес съгласно становището на Комисията.“

15. Член 7 от Директивата „Местообитания“ гласи:

„Задълженията съгласно член 6, параграфи 2, 3 и 4 от настоящата директива заменят задълженията, произтичащи от член 4, параграф 4, първо изречение от [Директивата „Птици“] по отношение на областите, класифицирани съгласно член 4, параграф 1[6] или признати за такива съгласно член 4, параграф 2 от нея, от датата на влизане в сила на настоящата директива или от датата на класифициране или признаване от страна на държава-членка съгласно [Директивата „Птици“], в случай че последната дата е по-късна.“

16. Член 23 изисква държавите-членки да въведат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с Директивата „Местообитания“ в рамките на две години след нейното нотифициране т.е. най-късно до юни 1994 г.[7]

**Факти и процедура**

17. „Valloni e steppe pedegarganiche“, разположена в областта Пулия, е една от основните степни зони в Италия, която подслонява редки и защитени видове

6 — Т. е. като СЗЗ.

7 — Да се определи точната дата не е толкова лесно, колкото някой би си помислил: Решение от 18 март 1999 г. по дело Комисия/Франция (C-166/97, Recueil, стр. I-1719, точка 5), посочва само юни 1994 г. В Решение от 26 юни 1997 г. по дело Комисия/Гърция (C-329/96, Recueil, стр. I-3749, точка 2) и Решение от 11 декември 1997 г. по дело Комисия/Германия (C-83/97, Recueil, стр. I-7191, точка 2) Съдът приема, че крайният срок е 5 юни 1994 г. SCADPlus обаче посочва 10 юни 1992 г. и като дата за влизане в сила на Директивата „Местообитания“, и като краен срок за транспонирането ѝ в държавите-членки. Вж. също заключението на генералния адвокат Kokott по дело Комисия/Ирландия (C-418/04), висящо, бележка под линия 55. Eur-Lex посочва 10 юни 1992 г. като дата за нотификация и 10 юни 1994 г. като дата за транспониране.

диви птици. Тя има варовиков геоложки субстрат, датиращ от кредния и юрския период. Зоната предлага значително биоразнообразие и съдържа серия от ерозиращи каньони, които приютяват скална природна среда с редки, ендемични растителни видове [8]. Това е единственото място на италианския полуостров, където живее *Tetrax tetrax* (стрепет) и обитава също *Falco biarmicus* (далматински сокол), *Neophron percnopterus* (египетски лешояд), *Burhinus oedicnemus* (турилик), *Melanocorypha calandra* (дебелоклюна чучулига), *Calandrella brachydactyla* (късопръста чучулига [9]) и *Falco peregrinus* (сокол скитник). Всички тези птици са изброени в приложение I към Директивата „Птици".

18. „Valloni e steppe pedegarganiche" се явява като важна орнитологична зона (Important Bird Area) (наричана по-нататък „IBA" (под названието „Promontorio del Gargano" (нос Гаргано) в Европейския орнитологичен списък за 1989 г. „Important Bird Areas in Europe" [Списък на важните за авифауната райони в Европа] (наричан по-нататък „IBA Catalogue 89").

19. Девет години по-късно, на 28 декември 1998 г., Италия класифицира територията като СЗЗ по силата на член 4, параграф 1, последна алинея от Директивата „Птици".

20. През февруари 2001 г. Lega Italiana Protezione Uccelli (Италианската лига за защита на птиците) информира Комисията, че известен брой проекти за промишленото и строително развитие били в процес на изпълнение в СЗЗ и разрушавали нейното екологично равновесие и че община Manfredonia е сключила областно споразумение за промишлено развитие на област Manfredonia, което включва в частност реализирането на туристически комплекс, наречен „Magic Land". Не се спори, че работата по поне някои от тези проекти е била вече започната преди 28 декември 1998 г. и продължава.

21. Зоната, която подлежи на реиндустриализация, общо 400 хектара, е разположена по продължение на национален път 89 между селата Posta Spiriticchio и Posta Predella, на югозапад от населеното място Siponto на територията на община Manfredonia.

22. На 19 декември 2003 г. Комисията изпраща на Италия официално уведомително писмо, с което ѝ дава възможност да представи становището си. На това писмо няма отговор. Поради това с писмо от 9 юли 2004 г. Комисията изпраща на Италианската република мотивирано становище съгласно член 226 ЕО, като ѝ дава срок от два месеца за изпълнение.

8 — Вж. http://www.ecologia.puglia.it/natura2000/ppggfg/tabfogg/9110008.htm.

9 — Бележка на преводача: бележка под линия без значение за българската редакция.

23. С писмо от 9 ноември 2004 г. Италианската република информира Комисията, че възнамерява в кратък срок да отговори по същество на нейните твърдения за нарушения. Въпреки това не е последвал никакъв по-нататъшен отговор.

24. В съответствие с това Комисията предявява настоящия иск на 24 октомври 2005 г. Тя моли Съда:

а) да установи, че

— преди 28 декември 1998 г. датата, на която „Valloni e steppe pedegarganiche“ е определена за СЗЗ, Италианската република е нарушила член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“, като не е взела необходимите мерки за избягване на замърсяването или влошаването на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците, което има значителни последици, доколкото планът, наречен „областно споразумение“, и съдържащите се в него проекти могат да имат влияние върху местообитанията и върху видовете във вътрешността на IBA (Important Bird Area) № 94 (от IBA Catalogue 89) „нос Гаргано“ или № 129 (от IBA Catalogue 98) „нос Гаргано“ и действително са причинили влошаване на местообитанията и са довели до сериозно обезпокояване на птиците във вътрешността на тези IBA,

— след 28 декември 1998 г. Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 6, параграфи 2—4, и член 7 от Директивата „Местообитания“, доколкото

— в нарушение на член 6, параграф 2 Италианската република не е приела подходящи мерки, за да се предотврати в СЗЗ [10] „Valloni e steppe pedegarganiche“ влошаването на състоянието на естествените местообитания и на местообитанията на видовете, както и обезпокояването на видовете, за които е определена тази зона, произтичащи от проектите, които се съдържат в областното споразумение, които вече са били осъществени и които са предизвикали влошаването на състоянието на естествените местообитания и на местообитанията на видовете, както и обезпокояването на видовете в посочената зона,

10 — В писмените си бележки Комисията използва израза СЗЗ „Valloni e steppe pedegarganiche“, докато член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания“ се позовава постоянно на специална защитена територия. Както посочих обаче, член 3, параграф 1, втора алинея от Директивата „Местообитания“ изрично предвижда, че мрежата „Натура 2000“ „ще“ включва всички СЗЗ, които са класифицирани от държавите-членки съгласно Директивата „Птици“; имплицитно следва от последващите алинеи на член 4 от Директивата „Местообитания“ във връзка с член 7 от същата директива, че определените съгласно Директивата „Птици“ СЗЗ трябва да бъдат определени като или автоматично третирани като специални защитени територии за целите на Директивата „Местообитания“.

— в нарушение на член 6, параграф 3 Италианската република не е извършила предварителна оценка на въздействието по отношение на проектите, съдържащи се в областното споразумение, които вече са били осъществени и които са могли да окажат значително влияние върху СЗЗ,

— в нарушение на член 6, параграф 4 Италианската република не е приложила процедурата, която позволява даден проект да се осъществи (въпреки негативната оценка на въздействието му върху територията и при липсата на алтернативни решения), поради императивни съображения от значим обществен интерес, включително такива от социално или икономическо естество или съображения, свързани със здравето на човека или обществената безопасност, или с благоприятно въздействие върху околната среда от първостепенно значение, или след становище на Комисията, с други императивни съображения от значим обществен интерес, нито е уведомила Комисията за всички компенсаторни мерки, приети, за да се гарантира, че е запазена цялостната кохерентност на „Натура 2000" по отношение на проектите, включени в областното споразумение, което — независимо от тяхното въздействие върху СЗЗ — е било одобрено с оглед на борбата със социалноикономическата криза и с безработицата, засегнали област Manfredonia,

б) да осъди Италианската република да заплати съдебните разноски.

25. Не е постъпила молба за провеждане на открито съдебно заседание и такова не е било проведено.

**Съображения**

*Предварителна бележка*

26. Италианската република моли Комисията да оттегли иска си за неизпълнение на задължения предвид някои вече приети или предвидени мерки от областта Пулия и други компетентни органи, по-конкретно що се отнася до възможни компенсаторни мерки.

27. Комисията застъпва становището, че представените от Италианската република съображения са хипотетични. Те не отстраняват идентифицираните от Комисията нарушения, а изглежда могат в най-добрия случай да смекчат техните вредоносни последици за в бъдеще. В съответствие с това Комисията поддържа иска си.

28. Съдът приема, че Комисията въпреки това е в правото си да поддържа иска си в случаите, при които ответната държава-

членка вече е отстранила неизпълнението, в което се упреква (изцяло или отчасти), преди искът за неизпълнение на задължения да бъде предявен в Съда [11].

29. Според мен Комисията има достатъчно основание да направи това в настоящия случай. От представените на Съда документи става ясно, че СЗЗ „Valloni e steppe pedegarganiche" е била в добро състояние на опазване, преди да започнат проектите за промишлено и строително развитие. Проектите, които вече са завършени в СЗЗ, са унищожили (поне частично) степните местообитания в тази зона. В „Доклада от мисията" на Комисията е направен изводът, че не са възможни никакви смекчаващи мерки за съществуващите сгради и че тези, споменати по време на посещението на Комисията в зоната, като например боядисване на сградите в зелено, са чисто козметични.

30. Мерките, идентифицирани за първи път от Италианската република в нейната писмена защита, и тези, представени пред Съда като приложение към нейната формална писмена дуплика [12], не са от такова естество, за да могат да създадат реална увереност, че положението е оздравено или ще бъде задължително оздравено в бъдеще [13].

31. В това отношение освен това е добре установено, че в рамките на производството по член 226 ЕО въпросът дали е налице неизпълнение на задължения трябва да се преценява с позоваване на съществуващото в държавата-членка положение в края на определения в мотивираното становище срок и че Съдът не може да вземе предвид промени, настъпили впоследствие [14]. Следователно проектът на споразумение, на който Италианската република се позовава в писмената си дуплика, не може да се вземе предвид.

11 — Вж. по-конкретно Решение от 17 юни 1987 г. по дело Комисия/Италия (C-154/85, Recueil, стр. I-2717, точка 6), Решение от 20 юни 2002 г. по дело Комисия/Люксембург (C-299/01, Recueil, стр. I-5899, точка 11) и Решение от 14 септември 2004 г. по дело Комисия/Испания (C-168/03, Recueil, стр. I-8227, точка 24).

12 — Писмената дуплика, представена от Италианската република след удължаване на срока, е с дата 30 май 2006 г. Тя служи единствено за изпращане на Комисията и на Съда на копие от (проекта) на „Споразумение, уреждащо отношенията между областта Пулия — екологичен сектор — и община Manfredonia". Писмената дуплика посочва, че Споразумението трябва да бъде одобрено от Общинския съвет на 31 май 2006 г. Следователно няма сведения дали в действителност проектът на споразумение е бил одобрен и влязъл в сила.

13 — Проектът на споразумение показва ясно, че проектите, които са вече завършени, имат неблагоприятно въздействие върху СЗЗ „Valloni e steppe Pedegarganiche" и в помалка степен — върху две съседни защитени зони (предложената СЗЗ „Zone umide della Capitanata" и СЗЗ „Palude di Frattarolo". Италианската република не представя никакво допълнително обяснение към писмената си дуплика по отношение на въпроса как точно Споразумението (което е съставено с много общ текст) може да намали вече причинената вреда или да предотврати бъдещи вреди.

14 — Вж. по-конкретно Решение от 11 януари 2007 г. по дело Комисия/Ирландия (C-183/05, Сборник, стр. I-00137, точка 17) и Решение от 18 януари 2007 г. по дело Комисия/Швеция (C-104/06, Сборник, стр. I-00671, точка 28).

32. Преминавам към изследване на формулираните от Комисията специфични твърдения за нарушения и нейните специфични искания.

*Преди 28 декември 1998 г.: Комисията твърди нарушение на член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“*

33. Член 4, параграф 1 от Директивата „Птици“ изисква от държавите-членки да създават СЗЗ за опазване на видовете птици, изброени в приложение I към директивата. Член 4, параграф 4 от същата директива задължава държавите-членки да вземат подходящи мерки за избягване на замърсяването или влошаване на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците.

34. Постоянна съдебна практика е, че макар и държавите-членки да имат определена свобода на преценка по отношение на избора на СЗЗ, класифицирането на тези зони все пак остава подчинено на определени орнитологични критерии, определени от Директивата „Птици“, като наличието на птиците, изброени в приложение I към тази директива [15]. Освен това Съдът е постановил, че IBA Catalogue 89, „макар че не е правнозадължителен за засегнатите държави-членки, може поради научната си стойност, призната в настоящия случай, да бъде използван от Съда като отправна точка, за да се прецени доколко [държавата-членка] е изпълнила задължението си за класифициране на СЗЗ“ [16].

35. С оглед на изложените по-горе факти е ясно, че преди 28 декември 1998 г. Италианската република е била задължена да класифицира въпросната зона като СЗЗ и по този начин да вземе подходящите мерки за избягване на замърсяването или влошаване на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците, които биха имали значителни последици по отношение на въпросната зона.

36. Нито една разпоредба от Директивата „Птици“ не предвижда изрично извършване на предварителна оценка на плановете по проекти за развитие. Също така липсва изрична разпоредба, която да позволява на държавите-членки, ако е налице достатъчна „социална полза“ от даден проект, който има негативни последици за СЗЗ, да пренебрегнат в общ интерес отрицателната оценка на този план. В това отношение Директивата „Птици“ може да се разглежда като механизъм за защита на околната среда, по-малко изтънчен от нейния правоприемник — Директивата „Местообитания“.

15 — Решение от 2 август 1993 г. по дело Комисия/Испания (C-355/90, Recueil, стр. I-4221, точка 26) и Решение от 11 юли 1996 г. по дело Royal Society for the Protection of Birds (C-44/95, Recueil, стр. I-3805, точка 26).

16 — Решение от 19 май 1998 г. по дело Комисия/Нидерландия (C-3/96, Recueil, стр. I-3031, точка 70).

37. Въпреки това държава-членка трябва задължително да бъде подготвена да извърши *някаква* оценка на това, което се предлага да бъде направено в зона, която е била определена или е трябвало да бъде класифицирана като СЗЗ. Член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“ изисква от държавите-членки „да вземат подходящи мерки за избягване на замърсяването или влошаване на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците, доколкото те ще имат значение предвид целите на настоящия член“. Изправена пред проект за развитие, държавата-членка трябва да оцени дали той би могъл да замърси или да причини влошаване на местообитанието или да обезпокои защитените видове птици. Ако отговорът на всеки един от тези въпроси е „да“, държавата-членка е длъжна да вземе необходимите мерки, за да избегне това да се случи.

38. С оглед на това по настоящото дело е безспорно, че съществуващите проекти за промишлено и строително развитие са причинили замърсяване и/или влошаване на условията в местообитанията и обезпокояване на изброените видове птици в рамките на станалата (със закъснение) СЗЗ „Valloni e steppe pedegarganiche“.

39. Следователно до 28 декември 1998 г. (датата на определяне) Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“.

*На и след 28 декември 1998 г.: Комисията твърди нарушение на член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания“*

40. Член 7 от Директивата „Местообитания“ е разпоредбата, която свързва Директивата „Местообитания“ и Директивата „Птици“. Той предвижда, че задълженията по член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания“ заместват тези по член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“ по отношение на териториите, класифицирани като СЗЗ по силата на член 4, параграф 1 или признати по подобен начин съгласно член 4, параграф 2 от Директивата „Птици“. Това заместване на задължения се осъществява, считано от датата, на която започва да се прилага Директивата „Местообитания“, или от датата на класифициране или признаване на определена област като СЗЗ от държава-членка съгласно Директивата „Птици“, ако последната дата е по-късна.

41. На 28 декември 1998 г. Италианската република класифицира „Valloni e steppe pedegarganiche“ като СЗЗ съгласно член 4 от Директивата „Птици“. Това класифициране във всеки случай е след срока за съобразяване с Директивата „Местообитания“ [17].

17 — Трудностите при определяне на точната начална дата на влизане в сила на Директивата „Местообитания“ са обяснени в бележка под линия 9.

42. Съдът е постановил в Решение по дело Комисия/Франция (Basses Corbières) [18], че „при буквално тълкуване на [съответния] пасаж от член 7 от Директивата „Местообитания“ само области, класифицирани като СЗЗ, попадат в обхвата на член 6, параграфи 2—4 от същата директива“. Съдът е постановил също така, че „области, които не са били класифицирани като СЗЗ, а е трябвало да бъдат класифицирани по този начин, продължават да попадат под режима, уреден от член 4, параграф 4, първо изречение от Директивата „Птици“.

43. От това следва, че до 28 декември 1998 г. релевантните задължения са били тези по член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“. На и след тази дата се прилага член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания“.

44. Член 6 от Директивата „Местообитания“ задължава държавите-членки да определят необходимите мерки за защита в специалните защитени територии (член 6, параграф 1), за да предотвратят в тях влошаването на състоянието на естествените местообитания и местообитанията на видовете и обезпокояване на изброените видове (член 6, параграф 2) и да подложат всеки план или проект, различен от план по управлението на специалната защитена територия, на предварителна оценка за последиците, които може да има върху територията (член 6, параграф 3).

18 — Решение от 7 декември 2000 г. (C-374/98, Recueil, 2000 г., стр. I-10799, точки 44—47.

45. Член 6, параграф 4 предвижда (ограничена) възможност за държава-членка да пренебрегне негативна предварителна оценка и да разреши въпросния план или проект поради императивни съображения от значим обществен интерес, включително такива от социален и икономически характер. Държавата-членка трябва обаче да предприеме всички необходими компенсаторни мерки, за да осигури, че цялостната кохерентност на „Натура 2000“ е запазена, и трябва да информира Комисията за тези мерки.

Член 6, параграф 2 от Директива „Местообитания“

46. Проектите, съдържащи се в областното споразумение, които вече са били завършени, са причинили както влошаването на естествените местообитания и местообитанията на видове, така и обезпокояване на видовете. Те продължават да имат отрицателно влияние върху специалната защитена територия.

47. Следователно Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 6, параграф 2 от Директивата „Местообитания“.

Връзка между член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“ и член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата „Местообитания“ [19]

48. Член 7 от Директивата „Местообитания“ има за последица да наложи от момента, в който задълженията по член 6, параграфи 2—4 от Директивата „Местообитания“ заместват тези по член 4, параграф 4 от Директивата „Птици“, задължението за извършване на предварителна оценка по член 6, параграф 3 и възможността за пренебрегване на тази оценка в обществен интерес по силата на член 6, параграф 4.

49. От Решение по дело Комисия/Франция (Basses Corbières) [20] произтича, че задължението за извършване на предварителна оценка става задължително едва на 28 декември 1998 г. — датата, на която Италианската република е определила „Valloni e steppe pedegarganiche“ като СЗЗ съгласно член 4 от Директивата „Птици“.

50. Към този момент Италианската република вече е била започнала работа по различните проекти — работа, която обаче продължава.

51. От това следва, че член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата „Местообитания“ не се прилага към момента, в който предварителната оценка би била от значение. Според мен те не могат логично да се приложат ретроактивно [21]. По отношение на това, което вече е било *и планирано, и приложено*, не би могло следователно да се приеме, че Италианската република е нарушила тези членове.

52. Ако и доколкото са налице *по-нататъшни* проекти или по-нататъшни етапи от един и същ голям проект, които биха могли да се разграничат не по изкуствен начин от предишните етапи, те все пак биха били подчинени на задължението по член 6, параграф 3. Те също биха били в състояние (поне потенциално) да се ползват от дерогиращите разпоредби на член 6, параграф 4. В исканията си обаче Комисията не се стреми да направи такова разграничение, нито пък идентифицира проектите по начин, който би позволил на Съда да извърши правилно такъв анализ.

19 — На 6 февруари 2007 г. Съдът приканва писмено страните да изложат преди 2 март 2007 г. съответните си позиции относно приложимостта на член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата „Местообитания“. С писмо от 14 февруари 2007 г. Комисията отклонява отговора на въпроса на Съда, като посочва, че в момента преценява дали да оттегли иска си по отношение на член 6, параграфи 3 и 4 и че скоро ще информира Съда за окончателното си решение по този въпрос. Италианската република отговаря с писмо от 20 февруари 2007 г. Към 30 април 2007 г., когато приключи работата по съставянето на това заключение, Съдът не е получил никакво друго известие от Комисията.

20 — Посочено по-горе в бележка под линия 18, (точки 44—47); вж. точка 41 от настоящото заключение.

21 — Вж. по аналогия Решение от 23 март 2006 г. по дело Комисия/Австрия (C-209/04, Recueil, стр. I-2755, точки 53—62).

53. От това следва, че исканията на Комисията по отношение на член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата „Местообитания“ са неоснователни.

**По съдебните разноски**

54. По силата на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. В писменото си становище Комисията е поискала Италианската република да бъде осъдена да заплати съдебните разноски. Макар да считам, че искането на Комисията по член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата „Местообитания“ е неоснователно, същността на неизпълненото задължение е установена. Следователно не виждам никаква причина за отклоняване от обичайната практика на Съда. Следователно Италианската република трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

## Заключение

55. Считам следователно, че Съдът трябва:

— да установи, че преди 28 декември 1998 г. Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 4 от Директива 79/409/ЕИО (Директивата „Птици“), доколкото тя не е взела подходящи мерки за избягване на замърсяването или влошаването на условията в местообитанията или всякакво обезпокояване на птиците, доколкото те имат значителни последици по отношение на областите, определени на тази дата като специално защитена зона „Valloni e steppe pedegarganiche“,

— да установи, че на и след 28 декември 1998 г. Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 6, параграф 2 от Директива 92/43/ЕИО (Директивата „Местообитания“), доколкото не е взела подходящи мерки за предотвратяване в специалната защитена територия „Valloni e steppe pedegarganiche“ на влошаването на състоянието на естествените местообитания и на местообитанията на видовете, както и обезпокояването на видовете, за които е определена територията,

— да осъди Италианската република да заплати съдебните разноски.